

Följebrev
2013-11-20

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Samråd enligt Esbokonventionen om miljökonsekvensbedömningsprogram för en alternativ kärnkraftsreaktor vid kärnkraftsanläggningen i Pyhäjoki, Finland

Ärendenr: NV-07324-13

Synpunkterna i medföljande skrivelse är ett gemensamt svar från:

Nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken Lena Lagerstam, kontaktperson för nätverket
Naturskyddsföreningen Norrbotten Lars Andersson, ordförande
Naturskyddsföreningen Västerbotten Ingegerd Saarinen, ordförande
Övertorneå Naturskyddsförening Urpo Taskinen, ordförande
Haparanda Naturskyddsförening Per Lundbäck, ordförande
Naturskyddsföreningen i Kalix Birgitta Landberg, ordförande
Naturskyddsföreningen i Luleå Anna-Lena Alainentalo, ordförande
Naturskyddsföreningen i Skellefteå, Barbro Viklund, ordförande
Folkkampanjen mot Kärnkraft - Kärnvapen, Sundsvalls lokalgrupp
Lena Dahlin Klaar, ordförande
Jordens Vänner i Umeå Elin Magnusson, kontaktperson
Sustainable Sweden Association Lena Lindahl, styrelsemedlem; Japanrepresentant
Nordansmak handelsplats Per Holmqvist verksamhetsansvarig
Miljörelsens kärnavfallssekreteriat, Milkas Eva Linderöth, ordförande
Miljöpartiet de gröna i Norrbotten Mats Dahlberg, ordförande
Miljöpartiet Kalix Kristina Enholm och Kenneth Sandberg, ordföranden
Miljöpartiet Luleå Malene Jensen, ledningsgruppen
Miljöpartiet Skellefteå Lasse Johansson, styrelseordförande
Vänsterpartiet Norrbotten Christina Snell-Lumio, ordförande
Vänsterpartiet Luleå Annika Sundström, ordförande
Jonas Brännberg gruppleddare Rättvisepartiet Socialisterna i Luleå kommunfullmäktige
Erik Danielsson medlem i nätverket " Nej till uranbrytning i Västerbotten"
Göran Öhman miljöengagerad S-politiker i Luleå

Svaret skickas både med post och som mail.

Lena Lagerstam
Kontaktperson för nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken

2013-11-20

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Synpunkter på miljökonsekvensbedömningsprogram för en alternativ kärnkraftsreaktor vid kärnkraftsanläggningen i Pyhäjoki, Finland

Ärendenr: NV-07324-13

Esbokonventionen ger oss möjlighet att ha synpunkter på detta projekt som vi känner stark oro inför. Vi anser att en nybyggnation av ett kärnkraftverk i Pyhäjoki i Finland skulle få stora negativa konsekvenser för livsmiljön i norra Sverige.

Vi vädjar nu till finska politiker och till företaget Fennovoima att byta inriktning för framtida generationers skull. Vi står vid ett vägskäl - vi måste välja att bryta oss ur kärnbränslekedjan och välja effektiv, förnybar och hållbar energi som inte hotar hälsa och miljö. Att vända sig bort från kärnkraft går hand i hand med att avskaffa kärnvapen och detta bidrar till fred i världen.

Stark oro

Vi är många som är mycket oroliga för planerna att bygga ett kärnkraftverk i Pyhäjoki invid Bottenviken. Bara i kustkommunerna i Norrbotten och Västerbotten bor det totalt ca 345 000 invånare. Det är mindre än 150 km från Pyhäjoki till centrala delar av Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Skellefteå. Endast 100 km till kapellet på Malören i Kalix skärgård. Detta är inget långt avstånd för radioaktiva utsläpp att spridas med vinden eller vattnet. Kärnkraften är på alla sätt gränslös och inga gränser i världen kan stoppa radioaktivitet.

Hittills har kommunfullmäktige i de fyra norrbottniska kommunerna Kalix, Piteå, Övertorneå och Övertorneå alla sagt nej till kärnkraft i Bottenviksområdet. I dessa kommuner bor det ca 66 000 människor (30 juni 2013).

Från att ha levt i en kärnkraftsfri zon i norra Europa skulle vår livsmiljö vid Bottenvikens innanhav präglas av kärnkraftens påverkan på miljön. Förutom kärnkraftverket skulle det byggas bassänger vid kärnkraftverket där det livsfarliga högradioaktiva avfallet skulle mellanlagras i 20-40 år. Här skulle dessutom bli hantering, lagring och slutförvaring av stora mängder låg- och medelaktivt kraftverksavfall. Till detta kommer hantering och slutförvaring av avfallet när kärnkraftverket ska läggas ned.

Byggnaden av ett kärnkraftverk på Hanhikivi i Pyhäjoki innebär också omfattande byggnationer som byggande av: Intag och utlopp av kylvatten; byggande av vägar, broar och bankar; byggande av hamnkaj och hamnområde samt byggande av en farled för sjötransporter. Allt detta kommer att mycket negativt påverka den världsunika miljön i Bottenvikens innanhav, kust och skärgård.

Framtiden är 100 % förnybar

Vi vill arbeta för en hållbar utveckling utan kärnkraft. Kärnkraften är inte någon lösning på klimathotet, det är istället energieffektivisering, smart energiteknik och olika förnybara energilösningar. De svenska reaktorerna måste snarast avvecklas - vi har bättre möjligheter till det nu än vi någonsin haft. Framtiden är förnybar och vi måste satsa på 100 % förnybar energi och ställa om till ett hållbart samhälle för kommande generationers människor och miljö. Positiva exempel finns på att det går!

Här är ett exempel: "Att Tyskland på ett år har byggt solceller som ger mer el per år än en stor kärnreaktor är för många lika förvånande som att Kina fick mer el från vindkraftverk än från kärnkraftverk 2012. För alla som plågats av den miljöpolitiska valfriheten att antingen förstöra framtiden med växthusgaser eller radioaktiva föroreningar ger verklighetens erfarenheter nu hopp. Tyskland har bevisat att det går att i stor skala både avveckla kärnkraft och minska användningen av fossila bränslen. Tyskland har visat att man med utbyggd förnybar energi kan både minska koldioxidutsläppen och avveckla kärnkraft". (Tomas Kåberger).

Klimatförändringarna gör att vi globalt sett får räkna med flera grader varmare genomsnittstemperatur. Förändrat klimat, med därpå följande extrema variationer i nederbörd och temperatur, kommer med stor säkerhet att leda till ökad missväxt och stigande social och politisk oro. Vi står inför en mycket oförutsägbar framtid och att i detta läge bygga kärnkraft är oförsvärligt.

Vi kräver att miljökonsekvensbedömningen ska innehålla vida och djupgående analyser av de förväntade klimatförändringarnas möjliga effekter på kärnkraftsanläggningens säkerhet.

Nollalternativet

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges följande: "Fennovoima har grundats för att bygga och driva kärnkraftverk eftersom Fennovoimas ägare anser att kärnkraft är det ur teknisk-ekonomisk och miljömässig synvinkel fördelaktigaste sättet att producera den el de behöver". "Vid nollalternativet täcks Finlands ökade behov av el med import eller med hjälp av andra aktörers kärnkraftverk."

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar alternativa energilösningar. Man kan inte begränsa bedömningen endast till ett nollalternativ som utgår från import av kärnkraftsel. Även alternativ med produktion av förnyelsebar el måste granskas.

Dokumentation om Bottenvikens nuvarande status saknas

Handlingarna har en grundläggande brist då dokumentation om nuläget i Bottenviken saknas. Vattenrecipientens nuvarande ekologiska och kemiska status, inklusive aktuell grad av föroreningar av radioaktiva ämnen och föreningar. Finns det några som helst miljöproblem med recipienten före kärnkraftverkets utsläpp? Problem såsom total utslagning av väsentliga arter i Bottenvikens näringsväv, vitmärta, kiselalgsamhälle, brist på Thiamin (B1-vitamin).

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet uppges inte någonting om det levande ekosystemet. Hur arternas mångfald och förekomst är innan ny påverkan startar. Man behandlar situationen just nu som ett nolläge, "nollalternativet" utan att i detalj beskriva Bottenvikens ekologiska och kemiska status. Texterna handlar i stället om elproduktion, efterfrågan, arbetstillfällen o s v, ja allt annat än miljön, naturen och arterna.

I ett läge då nya industrier planeras och man upprättar en miljökonsekvensbeskrivning utan redovisning av vattenrecipientens status före ingreppet kan man inte komma med jämförelser efter det att utsläpp kommit igång! I stället blir samhället ställt inför faktum när samhällets kontroller visar på negativ påverkan. Samhället med forskare och myndigheter får söka svar på om ett visst företag orsakat påverkan.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar Bottenvikens nuvarande status för att miljökonsekvensbeskrivningen ska kunna bli ett beslutsunderlag som kan användas.

Radioaktiv belastning i Bottenviken

Östersjön är i dag ett av världens mest radioaktivt nedsmutsade hav men hur det ser ut i Bottenviken är oklart.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar den existerande radioaktiva belastningen i Bottenviken och hur den skulle påverkas av ett kärnkraftverk och lagring av höradioaktivt avfall här.

Kärnkraft är inte koldioxidfri

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att "Kärnkraften stöder vårt lands klimatmål eftersom den är en metod att producera elektricitet utan koldioxidutsläpp".

Att kärnkraften inte innebär koldioxidutsläpp är fel. Anläggningskonstruktionen av ett kärnkraftverk med cement, stål och komplex elektronik är kolintensiv. Hela kärnbränslecykeln med uranbrytning, malning, anrikning, tillverkning och transporter är kolintensiv. Även bearbetningen av kärnbränsleavfallet är kolintensiv. Slutligen, när ett kärnkraftverk haft en livslängd på 60 år kommer avvecklingen med ännu fler kolkostnader. Många studier bekräftar att kärnkraft inte har låga koldioxidutsläpp, här är ett exempel: En studie gjord av den australiska regeringen och Sydney University, fann att kärnkraftverk släpper ut cirka 60 gram koldioxid ekvivalenter per kilowattimme eller 3 gånger så mycket koldioxid som ett vindkraftverk. Mer information finns här:

<http://www.resilience.org/stories/2011-07-19/nuclear-delusions#>

<http://blogg.naturskyddsforeningen.se/mikaelkarlsson/2010/03/18/karnkraften-ger-ocks-a-klimatpaverkan/>

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar de koldioxidutsläpp som en kärnkraftsanläggning totalt innebär för framtiden.

Bottenvikens miljö har mycket höga natur – och kulturvärden

Bottenvikens innanhav, kust och skärgård är en världsunik miljö med höga natur- och kulturvärden viktiga att bevara. Regionala och nationella miljömål finns antagna i Sverige för att bevara miljön. Ett kärnkraftverk skulle påverka möjligheterna att uppnå dessa mål för vår framtida livsmiljö negativt på många sätt.

Det är en mycket känslig miljö med sitt bräckta vatten och sin landhöjning. Många marina arter har sin nordliga utbredningsgräns vid norra Kvarnen, den grunda tröskeln mellan havsbassängerna. Landhöjningen på närmare 1 cm/år gör att nytt land snabbt bildas längs de låglänta stränderna.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar hur Bottenvikens världs- unika miljö ska bevaras.

Vattenströmmar och isbildning

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Terrängen på den tre kilometer långa och en kilometer breda Hanhikivi udde är jämn och mycket låglänt. De högsta ställena befinner sig på under fem meters höjd över havsytan. Jordytan i Hanhikiviområdet ligger på en höjd över havet som varierar mellan 0 och +4 meter".

Samtidigt anges i Miljökonsekvensbedömningsprogrammet att "På grund av den öppna kusten är sjögångens inverkan betydande. Enligt modellsimulationer (Tuomi et al. 2011, VitusLab 2012) är våghöjden vid Hanhikivi regelbundet 2–4 meter och enskilda vågor kan klart vara ännu högre".

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar på vilket sätt kärnkraftverket och lagringen av högradioaktivt avfall ska skyddas mot t ex översvämningar vid möjliga extrema väderförhållanden.

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Isbildningen i Bottenvikens inre vikar börjar vanligen i medlet av november och vanlig istjocklek vid kusten i norr är 70 cm. Islossningen i Bottenviken börjar i maj. I Bottenviksområdet bildas ofta packis".

Drivande is packar sig lätt då den möter ett hinder av något slag. En typisk situation i Bottenviken är att isen packar sig uppstår när den drivande isen glider mot fastskanten. När isen packar sig mot grynnor förankras isen på botten och den synliga delen av packisvallen kan vara till och med ett tiotal meter hög. Detta allvarliga problem har inte alls beaktats i programmet.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar på vilket sätt kärnkraftverket och lagringen av högradioaktivt avfall ska skyddas mot de väldiga packisvallar som kan bildas och de effekter som dessa kan orsaka vid möjliga extrema väderförhållanden.

Kylvattnets påverkan på Bottenvikens vatten

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Temperaturen i kylvattnet stiger i kondensatorerna med ungefär 10–12 °C och man planerar leda det uppvärmda vattnet tillbaka till havet vid norra delen av Hanhikivi udde via en tunnel som strandutlopp. Det uppvärmda kylvattnet sprids huvudsakligen i havets ytskikt".

Det är oklart vilken påverkan som de stora mängder uppvärmt kylvatten från ett kärnkraftverk får på vattnet i Bottenviken och vad som händer vid den svenska kusten. Huvudströmmarna går norrut vid finska kusten och söderut vid den svenska. Hur påverkas den marina miljön på lång sikt? Kommer det att få negativa konsekvenser för fisket i Bottenviken och Kvarken? Kommer algblomningen att öka?

Frågorna kring hur Bottenviken i sin helhet påverkas är många. Vilken påverkan skulle det bli på stationära fiskbestånd av siklöja, gädda, lake, strömming, mört, harr och abborre. Hur påverkas vandringsmönster hos fiskbestånd av t ex lax, öring, sik och nejonöga? Hur påverkas planktonsamhällets sammansättning i Bottenviken och vilken förändring kan detta leda till för fiskarter i området?

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar vilken påverkan de stora mängder uppvärmt kylvattnet skulle få på vattnet i hela Bottenviken och vad som händer vid den svenska kusten.

Kalix löjrom

Torneälven, Kalixälven, Luleälven och Piteälven avsätter stora mängder sötvatten i Bottenviken, världens största bräckvattenskärgård, långt över 40 miljarder kubikmeter varje år. Detta begränsar sikløjans utbredningsområde längs norra Bottenvikskusten och är anledningen till att Kalixlöjrom endast kan utvinnas från Haparanda i norr till Piteå i söder. Det rena bräckvattnets låga salthalt, gynnsamma bottenförhållanden och rätt vattentemperatur, gör norra Bottenvikskusten till en unik växtplats för sikløjjan. Här, och bara här, ger sikløjjan ifrån sig den exklusiva och djupt gulröda kaviar som kallas Kalixlöjrom, Bottenvikens röda guld. Bara här lever de särskilda växter och organismer som utgör sikløjans basföda och ger löjrommen dess unika smak. Kalixlöjrom är Sveriges första produkt som tilldelats skyddad ursprungsbeteckning av EU.

På finska sidan av Bottenviken är tillflödet av sötvatten lågt och den steniga, långgrundda botten ogynnsam för sikløjorna att leka på. Av den anledningen trålas det inte heller efter sikløjja och det begränsade fisket sker heller inte för rommens skull.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar vilken påverkan som de stora mängder uppvärmt kylvatten från ett kärnkraftverk skulle få på t ex Kalixlöjrommens kvalitet och smak.

Lågdosstrålning under lång tid

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Kärnkraftverket planeras och drivs så att mängderna radioaktiva ämnen som släpps ut i omgivningen underskrider de värden som fastställts i lagstiftningen och tillstånden". "Utsläppen i vatten innehåller fissions- och aktiveringsprodukter samt tritium. Utsläppen i luft sker genom kraftverkets frånluftsskorsten. Kylvattnet leds tillbaka till vattendraget via kylvattenkanalen".

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar kärnkraftsanläggningens utsläpp av radioaktivitet till luft, mark och vatten som kommer att ske hela tiden. Hur kommer denna lågdosstrålning under lång tid att påverka människor och miljö?

Kärnkraften är farlig för allt levande

Kärnkraften bygger på en föråldrad teknik där hela kedjan från uranbrytning, kärnkraftens drift och skapande av världens farligaste avfall, är farlig för allt levande. Ny kärnkraft är vansinnigt dyr att bygga. Att avveckla är vansinnigt dyrt. Att förvara det livsfarliga avfallet för all framtid verkar omöjligt. Händer en olycka så drabbas vi alla. Men vem som ska betala är frågan?

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen behandlar hela kärnkraftskedjan från uranbrytning till slutförvar och hur detta skulle påverka människor och miljö.

Uranbrytning

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Med en eleffekt på 1 200 MW förbrukar kärnkraftverket årligen cirka 20–40 ton anrikat uran som bränsle. För att producera denna mängd bränsle behövs 200–350 ton naturligt uran. I stället för naturligt uran kan man också använda upparbetat uran för att framställa bränsle".

Att uranbrytning och uranutvinning för att få fram kärnbränsle innebär allvarliga miljöproblem kan ses på mycket nära håll vid miljökatastrofen i Talvivaara. En nystartad gruva som planerade att starta utvinning av uran, men inte ens klarar miljöfrågorna vid gruvdrift av zink och nickel.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar var anrikningen av uran ska ske och om upparbetning ska ske.

Fukushima och Tjernobyli

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: "Enligt en preliminär uppskattning kunde endast effekterna av radioaktiva utsläpp till följd av en allvarlig kärnkraftverksolycka sträcka sig utanför Finlands gränser". "I samband med miljökonsekvensbedömningen av år 2008 och tilläggsutredningarna för ansökan om principbeslut år 2009 gjordes en modellering av konsekvenserna av en olycka vid kärnkraftverket". "Modelleringarna visade att skyddsåtgärder för befolkningen och långvariga begränsningar i användning av mark- och vattenområden med det antagna utsläppet begränsades till en radie på 150 kilometer från anläggningen i Pyhäjoki".

I Fennoimas MKB från 2008, avsnitt 4.15 anges följande: "Granskningar av allvarigare olyckor än de av INES-klass 6 är inte motiverade i miljökonsekvensbedömningen, eftersom sådana olyckor i praktiken måste vara omöjliga för att ett kärnkraftverk ska få byggnads- och drifttillstånd i Finland".

Men kärnkraftens drift blir aldrig säker, det går aldrig att förutse alla risker med kärnkraften – det osannolika kan alltid hända.

Det är två och ett halvt år sedan det fruktansvärda och omöjliga hände vid kärnkraftverket i Fukushima i Japan. De tre härdsmlatorna vid kärnkraftverket har lett till ett stort lidande för det japanska folket. Den radioaktiva kontamineringen har ökat över världen. Olyckorna ledde till det största utsläppet av radioaktivitet i havet genom tiderna. Mer än 160 000 människor i Fukushimaprovinnsen tvingades fly strålningen. Många har blivit permanenta flyktingar som aldrig kommer att kunna återvända hem. Så Fukushima har blivit en varningsklocka för kärnkraftens långsiktiga hälsorisker och riskerna för miljön och ekonomin. Fukushima påmint oss om att kärntekniken inte kan bemästras av människan på samma sätt som Three Mile Island och Tjernobyli har gjort det.

En statlig Ukrainsk departementsrapport visar att livet har förändrats drastiskt förändrats för 2,4 miljoner människor i Ukraina efter olyckan i Tjernobyli 1986. De har råkat ut för allt ifrån att fördrivas ifrån platser där generationer bott till sjukdom och då även för barnen som föddes långt senare och till död. Antalet fall av sköldkörtelcancer hos barn är mångtusenfaldigt högre än normalt. Mer än 6 000 barn har på grund av Tjernobyli opererats i Ukraina. Många har ändå tyvärr dött och denna cancerform är förväntad och vanlig speciellt för barn som utsatts för radioaktiv strålning. En chockerande iakttagelse är att barnen i andra generationen blir sjuka och detta utan att själva nämnvärt blivit bestrålade. Det vill säga om någon förälder deltagit i saneringsarbete etcetera, så har närmare 80 % av barnen kroniska sjukdomar medan siffran för övriga barn ligger kring 5 procent.

Vid Tjernobyliolyckan spreds radioaktiva ämnen med vinden över stora delar av Västerbottens län, Västernorrlands län och ner mot Gävleborgs-, Upplands- och Västmanlands län. Radioaktivitet spreds alltså långt mer än 2000 km från Tjernobyli.

Än idag, 27 år efter olyckan, stödutfodras renar för att sänka bequerelhalten i köttet innan de går till slakt. Söder om Umeälven och området ner till norra Jämtland försöker man slakta före 13 november innan de har hunnit äta renlav. Renlaven som är renarnas vinterföda innehåller ibland fortfarande höga bequerelhalter. Detta medför ett merarbete för renägarna och merkostnader för alla som arbetar med rennäringen. Merkostnaderna har även drabbat skattebetalarna eftersom svenska staten ersätter renägarna både för kasserade renar och stödutfodringen. 2011 hade kostnaderna för svenska staten uppgått till över en halv miljard kronor.

Renägarna själva drabbades eftersom de vistades i områden där det radioaktiva nedfallet var stort och åt mycket livsmedel innehållande höga halter. Många renägare, framförallt barnfamiljer, stödfodrade matrenar för att komma så lågt som möjligt med bequerelhalterna. Renarnas bequerelhalter mäts ute i fält och även vid slakten. Om en ren har halter över 1300 skickas prov till Uppsala för kontroll och om resultatet då visar samma höga nivå så kasseras renen.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar bakgrunden till antagandet om att en allvarlig olycka av INES-klass 7 måste vara omöjlig för att man ska få byggnads- och driftstillstånd i Finland.

Om en olycka händer

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: ” som ett fiktivt olycksfall granskas en olycka av klass 6 enligt den internationella klassificeringsskalan INES. Strålningskonsekvenserna samt övriga konsekvenser av olyckan bedöms inom en radie av minst 1 000 kilometer”. ”Modellerna visade att befolkningens skyddsåtgärder och långvariga begränsningar av användning av mark- och vattenområden med det antagna utsläppet avgränsades till en radie på 150 kilometer från anläggningen i Pyhäjoki”.

Vi frågar oss vilka garantier Fennovoima kan lämna för att en olycka klass 7 inte händer? Är sådana garantier möjliga att utfärda? Händer en olycka så drabbas vi alla som bor i norra Sverige. Det är mindre än 150 km från Pyhäjoki till centrala delar av Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Skellefteå.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar modellering och beräknade konsekvenser av den svåraste graden av olycka, klass 7.

Generellt är kärnenergi bolag idag underförsäkrade. EU utreder för närvarande var en rimlig försäkringsnivå skall ligga. Förslaget ligger på ett skadeståndsansvar upp till 1200 miljoner euro.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar vilken försäkringsnivå Fennovoima har räknat med. Kommer det att finnas pengar för att sanera och återställa de områden i Sverige som eventuellt skulle komma att kontamineras vid en olycka?

Världens farligaste avfall

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: ”Det använda kärnbränslet är mycket radioaktivt. Det förvaras i ändamålsenliga behållare och i ett tryggt lagringsutrymme tills det kan slutförvaras på sätt som är ofarligt för miljön och för människor”. ”Landskapsplanen för kärnkraft tillåter inte slutförvaring av kärnbränsle på Hanhikiviområdet, men där får tillfälligt lagras använt kärnbränsle tills det kan föras till slutförvaringsplatsen. Lagringstiden är 20–40 år”.

Kärnkraften skapar världens farligaste avfall, livsfarligt i 100 000 år. Ingenstans i världen finns en säker metod för slutförvar av detta avfall.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar var avfallet skulle slutförvaras och hur det skulle transporteras till slutförvaret.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar hur Fennovoimas långsiktiga plan för avfallshantering och slutförvaring ser ut?

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar hur Fennovoima skulle arbeta för att avfallet inte ska kunna uppgrävas till kärnvapen.

I Miljökonsekvensbedömningsprogrammet anges att: ” Vid lagringen av det använda kärnbränslet används torrlagring eller vattenbassänger. Vid torrlagring packas det använda bränslet i specialdesignade kapslar där nedkylningen sker passivt genom luftcirkulation. Kapslarna fungerar som nödvändiga strålningsskydd. Vid mellanlagring i vattenbassänger lagras kärnbränslet i cirka 15 meter djupa bassänger där vattnet fungerar både som strålningsskydd och som kylmedium för det använda bränslet.”

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar hur den oerhört farliga mellanlagringen av det utbrända kärnbränslet skulle lösas. Om kärnkraftverket skulle vara i drift i minst 60 år så innebär det att det livsfarliga avfallet skulle komma att finnas på Hanhikivi i minst 100 år. Hur skulle säkerheten för detta säkras då ingen vet hur samhället ser ut om 100 år? Hur skulle avfallet skyddas från t ex översvämningar, klimatförändringar, jordbävningar, olyckor?

Kopplingen kärnkraft - kärnvapen

Kärnkraft och kärnvapen bygger på samma teknik och kärnkraft är en förutsättning för kärnvapen. Ryska Rosatom är en stor statlig koncern med en skrämmande blandning av företag inom kärnkraft, kärnbränsle, kärnvapen, uranbrytning, anrikning, strålsäkerhet och forskning. Med en nära koppling mellan företagsledarna och makten i kärnvapennationen Ryssland blir det är oklart var företaget slutar och staten börjar. Att Rosatom nu skulle bli den enskilt största ägaren i Fennovoima och samtidigt leverera reaktorn till kärnkraftverket är djupt oroande.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar hur insynen i Fennovoima skulle komma att lösas.

Sociala effekter

Från att ha levt i en kärnkraftfri zon i norra Europa skulle vår livsmiljö vid Bottenvikens innanhav präglas av kärnkraftens påverkan på miljön. Livskvaliteten skulle påverkas starkt negativt. Många människor känner en legitim oro inför att bo nära ett kärnkraftverk. Denna rädsla grundar sig på det faktum att kärnkraftsolyckor har skett, och med säkerhet kommer att ske även i framtiden. Framtidstro och hopp, vilket är grunden för en bygds utveckling, riskerar att försvinna.

Vi är övertygade om att etablering av ett kärnkraftverk vid Bottenviken skulle påverka möjligheterna till giftfritt jordbruk, rennäring, natur- och kulturturism, yrkesfiske, fritidsfiske mm negativt. Vid en olycka med radioaktivt utsläpp är förstörelsen tydlig och direkt, men även indirekt kan tillväxtpotentialen urgröpas, då framtidstron hos många rubbas och därmed viljan till nyetableringar och investeringar minskar.

Kalix kommun uttrycker detta väl i sitt fullmäktigebeslut: ”Att aktivt ta ställning mot alla planer på utbyggnad av kärnkraftsanläggningar i vårt närområde. Kärnkraft är igen förnyelsebar energiform och lämnar stora miljöskulder till kommande generationer. En utbyggnad av kärnkraft i vårt närområde strider mot vår regionala och kommunala utvecklingsplan, där vi aktivt tar ställning för att värna och bevara våra unika miljöer. Ett kärnkraftverk i vårt närområde skulle också minska möjligheterna att attrahera företag och människor att etablera sig i vår kommun.”

Den snabbt växande natur- och kulturturismen grundar sin verksamhet på att området har ren och oförstörd natur. I Norrbotten och Västerbotten har vi Sveriges fyra nationalälvar, nio nationalparker och ca 600 naturreservat som är skyddade. Nationalparken Haparanda Sandskär ligger endast ca 100 km från Hanhikivi. Allt detta är en ovärderlig skatt för regionen och utgör en mycket viktig tillväxtfaktor. Men ett kärnkraftverk i när-

området, med tillhörande uranbrytningsområden, transporter av farligt gods mm skulle på ett dramatiskt sätt undergräva förutsättningarna för denna verksamhet.

Vi kräver att man i miljökonsekvensbedömningen redovisar de sociala effekterna av byggandet av ett kärnkraftverk med lagring av högradioaktivt avfall på Hanhikivi i Pyhäjoki.

Detta är ett gemensamt svar från:

Nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken Lena Lagerstam, kontaktperson för nätverket

Naturskyddsföreningen Norrbotten Lars Andersson, ordförande

Naturskyddsföreningen Västerbotten Ingegerd Saarinen, ordförande

Övertorneå Naturskyddsförening Urpo Taskinen, ordförande

Haparanda Naturskyddsförening Per Lundbäck, ordförande

Naturskyddsföreningen i Kalix Birgitta Landberg, ordförande

Naturskyddsföreningen i Luleå Anna-Lena Alaintalo, ordförande

Naturskyddsföreningen i Skellefteå, Barbro Viklund, ordförande

Folkkampanjen mot Kärnkraft - Kärnvapen, Sundsvalls lokalgrupp
Lena Dahlin Klaar, ordförande

Jordens Vänner i Umeå Elin Magnusson, kontaktperson

Sustainable Sweden Association Lena Lindahl, styrelsemedlem; Japanrepresentant

Nordansmak handelsplats Per Holmqvist verksamhetsansvarig

Miljörelsens kärnavfallssektariat, Milkas Eva Linderöth, ordförande

Miljöpartiet de gröna i Norrbotten Mats Dahlberg, ordförande

Miljöpartiet Kalix Kristina Enholm och Kenneth Sandberg, ordföranden

Miljöpartiet Luleå Malene Jensen, ledningsgruppen

Miljöpartiet Skellefteå Lasse Johansson, styrelseordförande

Vänsterpartiet Norrbotten Christina Snell-Lumio, ordförande

Vänsterpartiet Luleå Annika Sundström, ordförande

Jonas Brännberg gruppleddare Rättvisepartiet Socialisterna i Luleå kommunfullmäktige

Erik Danielsson medlem i nätverket " Nej till uranbrytning i Västerbotten"

Göran Öhman miljöengagerad S-politiker i Luleå

